

RAPORT

z diagnozy służącej wyznaczeniu obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Bobowa wraz z uzasadnieniem i rekomendacją terenów do objęcia Gminnym Programem Rewitalizacji.

Bobowa
LISTOPAD 2016

-1-

Spis treści

Spis treści.....	2
1. WSTĘP - METODOLOGIA OPRACOWANIA	3
2. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	7
2.1. Położenie.....	7
2.2. Demografia	8
2.3. Rynek pracy – bezrobocie.....	9
2.4. Gospodarka	10
2.5. Pomoc społeczna.	11
2.6. Infrastruktura	13
2.6.1. Sieć wodociągowa.....	13
2.6.2. Sieć kanalizacyjna	13
2.6.3. Sieć gazowa.....	14
2.7. Środowisko naturalne.....	14
3. WYZNACZANIE OBSZRÓW KRYZYSOWYCH do DIAGNOZY w GMINIE BOBOWA.....	17
3.1. Podstawowe informacje charakteryzujące poszczególne diagnozowane obszary	17
4. IDENTYFIKACJA ZRÓŻNICOWANIA WEWNĄTRZGMINNEGO	19
4.1. Wskaźniki zjawisk negatywnych	20
5. WYNIKI DELIMITACJI i WSKAŹNIKI OBSZARÓW do REWITALIZACJI	32
5.1. Analiza porównawcza	33
5.1.1. SFERA SPOŁECZNA	33
5.1.2. SFERA GOSPODARCZA	41
6. TERENY ZDIAGNOZOWANE JAKO OBSZARY KRYZYSOWE.....	46
6.1. Obszary do rewitalizacji	49
6.2. Podsumowanie.....	51

1. WSTĘP - METODOLOGIA OPRACOWANIA

Zadaniem niniejszego opracowania jest wyznaczenie obszarów zdegradowanych w Gminie Bobowa, celem opracowania dokumentu o nazwie „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Bobowa na lata 2017-2023”. Sporządzenie Gminnego Programu Rewitalizacji przez Gminę Bobowa wynika z wymogów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (RPOWM) i daje możliwość realizacji działań rewitalizacyjnych przy wsparciu środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

RAPORT został opracowany, zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (art.9 ust.1—2) oraz Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (dokument przyjęty w dniu 2 sierpnia 2016r.).

W opracowaniu, zgodnie z ww. wytycznymi, przyjęto do analizy metodę porównawczą jednostek urbanistycznych¹ opartą na zestawie syntetycznych wskaźników degradacji, pozwalającą na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych obszarów (jednostek urbanistycznych – miejscowości) Gminy.

Jako syntetyczne wskaźniki degradacji wzięto do analizy wskaźniki wskazane w wytycznych MR² oraz Ustawie o rewitalizacji. Są to wskaźniki opisujące negatywne zjawiska społeczne, czyli poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Dla precyzyjnego zobrazowania sytuacji gminy, zdecydowana większość danych zebranych w ramach diagnozy społeczno-gospodarczej w obszarach problemowych została poddana badaniu w dwóch płaszczyznach. z jednej strony w układzie dynamicznym, jako analiza podstawowych trendów rozwojowych. z drugiej strony w układzie porównawczym – dane statystyczne Gminy Bobowa zestawiono z wartościami dla miejscowości gminy.

W diagnozie posłużono się możliwie najbardziej aktualnymi danymi statystyki publicznej. Prezentowane dane dotyczą okresu lat 2014/2015 (w zależności od dostępności danych w momencie rozpoczęcia badania).

Analizy bazujące na danych statystyki publicznej uzupełnione zostały poprzez sporządzenie **analiz przestrzennych**, obrazujących rozkład problemów (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych) i szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych. Należy zaznaczyć, że analizy przestrzenne zjawisk kryzysowych opracowane zostały jedynie dla tych problemów i negatywnych aspektów funkcjonowania Gminy Bobowa, dla których istniała możliwość zebrania danych na odpowiednim poziomie spójności.

Zgodnie z wytycznymi w pierwszym kroku określone powinny zostać **obszary zdegradowane**, które stanowią „obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji **negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym

1 W przypadku Gminy Bobowej za jednostki urbanistycznie podlegające diagnozie przyjęto miejscowości gminy;

2 MR w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (dokument przyjęty w 02.08.2016r.);

i kulturalnym. Obszar zdegradowany można wyznaczyć w przypadku występowania na nim, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,

2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów, jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,

3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej, jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej, jakości terenów publicznych,

4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nie funkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają wskaźniki opisujące powyższe sfery, które wskazują na **niski poziom rozwoju** lub dokumentują **silną dynamikę spadku poziomu rozwoju** w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

W kolejnym kroku wyznacza się **obszar rewitalizacji** – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Należy podkreślić, że Ustawa o Rewitalizacji nie definiuje jednoznacznie pojęć „koncentracji” i „szczególnej koncentracji” negatywnych zjawisk. W związku z powyższym w przypadku pojęcia „koncentracji” (odnoszącego się do analizy wskaźników społecznych na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanych), przyjęto, że koncentracja oznacza występowanie przynajmniej dwóch wskaźników o wartościach przekraczających wartość progową – średnią dla całej gminy.

Zatem obszarem zdegradowanym, w myśl Ustawy o Rewitalizacji, będzie obszar, na którym występują:

- przynajmniej dwa czynniki społeczne (odzwierciedlone za pomocą mierzalnych wskaźników), których wartości przekraczają medianę dla całej gminy,

oraz

- przynajmniej jeden czynnik (wskaźnik): gospodarczy lub środowiskowy lub przestrzenno-funkcjonalny lub techniczny, którego wartość przekracza średnią dla całej gminy.

Równocześnie w Ustawie o rewitalizacji brak jest jednoznacznej definicji „szczególnej koncentracji”. Jednakże Ustawodawca w art. 10 pkt. 2 Ustawy zawarł zapis, iż: **„obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy”**.

Zatem szczególna koncentracja, w myśl przesłanek wynikających z powyższego punktu, oznaczać może obszary gminy zawierające do **30% mieszkańców gminy** i zajmujące do **20% powierzchni gminy**,

na których występuje największa liczba negatywnych zjawisk (wskaźników odzwierciedlających problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne). Mając równocześnie na uwadze definicję obszaru rewitalizacji, przewiduje się wykluczenie danego obszaru z procesu rewitalizacji (ze względu na brak szczególnego znaczenia dla rozwoju lokalnego lub brak przewidywanych działań rewitalizacyjnych) i zastąpienie go innym obszarem o ile:

- spełnia on kryteria „obszaru zdegradowanego”;
- ma on istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego;
- przewidziane na nim są działania rewitalizacyjne;
- jego włączenie nie spowoduje przekroczenia progu 30% mieszkańców gminy i 20% powierzchni gminy w obszarze rewitalizacji.

Ocenę skali koncentracji problemów oparto w szczególności na dwóch wskaźnikach:

- „koncentracji negatywnych zjawisk”, którego celem jest weryfikacja, czy dany obszar spełnia kryteria „obszaru zdegradowanego”, określone w Ustawie o Rewitalizacji;
- syntetycznego wskaźnika szczególnej koncentracji, którego celem jest określenie rankingu obszarów pod kątem występowania największej liczby negatywnych zjawisk i ich klasyfikacji jako obszary potencjalnie kwalifikowane do obszarów rewitalizacji.

Wyznaczenie powyższych wskaźników wymaga analizy rozmieszczenia przestrzennego zjawisk problemowych (tzw. „wskaźników cząstkowych”). W poniższej tabeli przedstawiono zakres analizowanych wskaźników cząstkowych (przypisanych do wszystkich grup wymienionych w ww. ustawie: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej).

Wskaźnik cząstkowy	Źródło danych
CZYNNIKI SPOŁECZNE	
Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.
Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.
Mediana wieku	Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.
Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.
Poziom długotrwałego bezrobocia (liczby osób bezrobotnych poszukujących pracy pow.12 m-cy i dłużej)	PUP Gorlice
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania.	PUP Gorlice
Liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania.	OPS w Bobowej stan na 31.12.2015r.
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania.	OPS w Bobowej stan na 31.12.2015r.
Wyniki egzaminów 6-klasisty	Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.
Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg	Komenda Policji w Gorlicach, stan

<i>faktycznego miejsca zamieszkania.</i>	<i>na 31.12.2014 r.</i>
<i>Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego</i>	<i>wyniki/gminy/view/121603</i>
<i>Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania</i>	<i>Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.</i>
CZYNNIKI GOSPODARCZE	
<i>Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania.</i>	<i>CEIG/UG Bobowa</i>
SFERA TECHNICZNA	
<i>Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.</i>	<i>Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015r.</i>
<i>Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej</i>	<i>Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015r.</i>
<i>Liczba budynków wybudowanych przed 1989r.</i>	<i>Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015r.</i>
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNA	
<i>Liczba boisk przy szkołach</i>	<i>Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015r.</i>
<i>Liczba przedszkoli</i>	<i>Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015r.</i>
SFERA ŚRODOWISKOWA	
<i>Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych w Gminie Bobowa</i>	<i>PGN dla Gminy Bobowa http://www.bobowa.pl/wp-content/uploads/2015/07/PGN_Bobowa.pdf</i>
<i>Liczba budynków z wyrobami azbestowymi</i>	<i>Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Bobowa do roku 2032</i>

W celu wyznaczenia obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk obliczono **wskaźnik koncentracji**, odzwierciedlający liczbę negatywnych czynników (wskaźników cząstkowych), których wartość na danym obszarze przekracza średnią dla gminy.

Następnie wszystkie **obszary uszeregowano od największej koncentracji do najmniejszej liczby wskaźników i wybrano te obszary, które charakteryzują się największą liczbą tych wskaźników i nie przekraczają 30% liczby mieszkańców i 20% powierzchni gminy.** Wyselekcjonowane obszary stanowią wstępną grupę obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk.

W kolejnym kroku wstępna lista obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk została zweryfikowana pod kątem tego czy:

- **obszar ma szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego;**
- **przewiduje się na nim realizację działań rewitalizacyjnych.**

Obszary, które nie spełniały powyższych założeń zostały wykluczane z grupy obszarów rewitalizacji i zastępowane kolejnymi o najwyższej liczbie wskaźników negatywnych, o ile spełniały one powyższe założenia i nie powodowały przekroczenia ograniczenia 30% liczby mieszkańców i 20% powierzchni gminy w obszarach rewitalizacji.

Analizując poziom wskaźników zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji³ w ww. sferach obejmujących analizowane jednostki urbanistycznie, wyznaczono **obszary zdegradowane**, cechujące się szczególną koncentracją **negatywnych zjawisk**, na których, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. Położenie

Gmina Bobowa położona jest w województwie małopolskim, w powiecie gorlickim, nad rzeką Białą Tarnowska, na trasie Tarnów – Nowy Sącz.

Gmina zajmuje obszar 49,84 km², stanowi to 5,15% powierzchni powiatu gorlickiego. Gmina Bobowa składa się z 7 miejscowości: Bobowa, Brzana, Jankowa, Sędziszowa, Siedliska, Stróżna, Wilczyńska. Największą miejscowością jest Brzana, stanowi 17,76 % ogólnej powierzchni gminy. Natomiast najmniejsza jest Sędziszowa (6,8%).

Tabela 1. Powierzchnia miejscowości Gminy Bobowa

L.P.	Miejscowości	Powierzchnia [ha]	% do ogółu
1.	Bobowa	719,92	14,43
2.	Brzana	885	17,76
3.	Jankowa	684	13,72
4.	Sędziszowa	339	6,8
5.	Siedliska	882	17,7
6.	Stróżna	795	15,95
7.	Wilczyńska	680	13,64
GMINA OGÓŁEM		4984,92	100

Źródło: Urząd Miejski Bobowa

Gmina Bobowa sąsiaduje z czterema gminami: Ciężkowice, Grybów, Korzenna, Łużna.

Rysunek 1. Położenie Gminy Bobowa na tle powiatu gorlickiego

³ Art. 10.1. Obszar, obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, [...] na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się, jako obszar rewitalizacji.

Gmina Bobowa leży na szerokości geograficznej północnej 49,11 stopni i długości geograficznej wschodniej 20,57 stopni, około 280 m n.p.m. Tereny gminy zlokalizowane są na Pogórzu Rożnowskim, w dolinie rzeki Biała. Od południa Gmina Bobowa jest otoczona Górami Grybowskiemi, od zachodu Podgórzem Ciężkowickim, natomiast od wschodu sąsiaduje z Obniżeniem Bużańsko-Bieckim, stanowiącym część Dołów Jasielsko-Sanockich. Charakterystyczną cechą jest ukształtowanie terenu. Gminę otaczają duże kompleksy leśne.

Demografia

Liczba mieszkańców Gminy Bobowa wynosi 9822 mieszkańców z czego 49,3% stanowią kobiety, a 50,7% mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 35,5 lat i jest znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego oraz znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy Gminy Bobowa stanowią ok. 0,3 % mieszkańców województwa małopolskiego oraz 8,9 % ludności powiatu gorlickiego. W gminie na kilometr kwadratowy przypada 197 osób.

Tabela 2. Stan ludności w miejscowościach Gminy Bobowa, stan 31.12.2015 r.

L.P.	Miejscowości	Ludność	% ogółu
1.	Bobowa	3120	31,77
2.	Brzana	1381	14,06
3.	Jankowa	1095	11,15
4.	Sędziszowa	566	5,76
5.	Siedliska	1596	16,25
6.	Stróżna	950	9,67
7.	Wilczyńska	1114	11,34
GMINA OGÓŁEM		9822	100

Źródło: Urząd Miejski w Bobowej

Największą miejscowością gminy pod względem liczby mieszkańców jest miasto Bobowa. Jego mieszkańcy stanowią 31,77 % ludności gminy. Natomiast najmniejsza jest wieś Sędziszowa, której mieszkańcy stanowią zaledwie 5,76 % ogółu ludności w gminie.

Tabela 3. Przyrost naturalny w Gminie Bobowa w 2011 -2014 roku

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Urodzenie	119	133	143	126
Zgony	72	64	77	66
Zgony niemowląt	2	4	1	0
Przyrost naturalny	47	69	66	60

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Gmina Bobowa ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 60. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 6,3 na 1000 mieszkańców Gminy Bobowa. W 2014 roku urodziło się 126 dzieci.

W 2014 roku zarejestrowano 81 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 91 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy Bobowa -10. W tym samym roku zameldowano jedną osobę z zagranicy oraz zarejestrowano jedno wymeldowanie za granicę.

W 2015 r. 61,0 % ogółu mieszkańców Gminy Bobowa stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym (najwyższy odnotowany wskaźnik % w latach 2012 - 2015), 24,8% w wieku przedprodukcyjnym (spadek w stosunku do poprzednich analizowanych lat) i 14,2% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 4. Struktura wiekowa wg ekonomicznych kategorii wieku – Gmina Bobowa (2012 – 2015)

	2012	2013	2014	2015
w wieku przedprodukcyjnym	2452	2435	2423	2408
w wieku produkcyjnym	5821	5816	5841	5919
w wieku poprodukcyjnym	1291	1312	1349	1380
<i>% udział w ogólnej liczbie mieszkańców</i>				
w wieku przedprodukcyjnym	25,6	25,5	25,2	24,8
w wieku produkcyjnym	60,9	60,8	60,8	61
w wieku poprodukcyjnym	13,5	13,7	14	14,2

Źródło: opracowano na podstawie danych z GUS, Bank Danych Lokalnych

Powyzsza analiza wskazuje, że społeczeństwo gminy zaczyna się starzeć. Zaobserwować można wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i mniejszy odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Rynek pracy – bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem polegającym na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i chcących pracować nie znajduje żadnego zatrudnienia. W Polsce, zgodnie z Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, bezrobotnym jest osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, bądź, jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Cechą specyficzną polskiego bezrobocia jest stosunkowo niska aktywność bezrobotnych, zarejestrowanych jako osoby poszukujące pracy, w podejmowaniu wysiłków na rzecz szybkiego formalnego zatrudnienia. Ponadto osłabienie aktywności w tym obszarze wynika często ze zbyt małej różnicy między możliwym do uzyskania zarobkiem z tytułu legalnego zatrudnienia, a wysokością zasiłku dla bezrobotnych, przy jednoczesnej możliwości zatrudnienia „na czarno”. Zjawisko bezrobocia stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych, pociągających za sobą negatywne konsekwencje społeczne i ekonomiczne.

W Gminie Bobowa na dzień 31.12.2015 r. było 383 osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach, z czego aż 186 to osoby długotrwale bezrobotne powyżej 12 miesięcy.

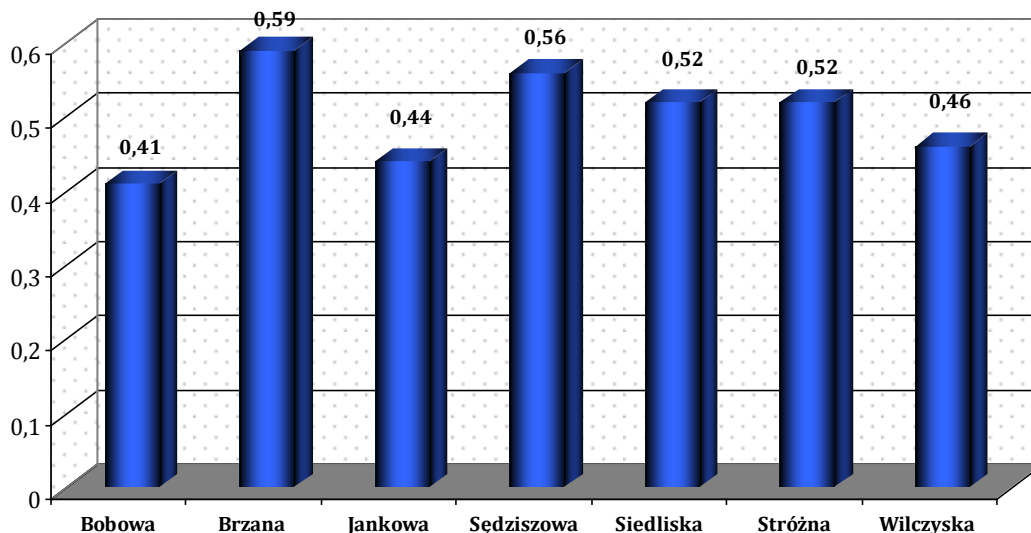
Tabela 5. Bezrobocie rejestrowane w miejscowościach Gminy Bobowa, stan na 31.12.2015 r.

L.P.	Miejscowości	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem	Liczba osób bezrobotnych długotrwale pow. 12 m-cy
1.	Bobowa	121	50
2.	Brzana	53	31
3.	Jankowa	36	16

4.	Sędziszowa	25	14
5.	Siedliska	82	43
6.	Stróżna	33	17
7.	Wilczyńska	33	15
GMINA OGÓŁEM		383	186

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gorlicach

W Gminie Bobowa osoby bezrobotne długotrwale stanowią 48,6% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych gminy.

Rysunek 2. Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem w Gminie Bobowa, stan na 31.12.2015 r. (Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gorlicach)

Największa liczba osób długotrwale bezrobotnych w Gminie Bobowa zamieszkuje w miejscowości Brzana, aż 58,50% osób pozostaje bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Równie wysoki poziom utrzymuje się w miejscowości Sędziszowa, tam bezrobotni długotrwale stanowią 56,0% wszystkich bezrobotnych.

Gospodarka

Gmina Bobowa ma charakter rolniczy. Większość gospodarstw to małe gospodarstwa o powierzchni do 5 ha. Pod względem przydatności rolniczej większość gleb gminy – 77 % zaliczana jest do klasy IV a i b, a pozostałe 23 % jest mozaiką innych klas. Największe obszary gruntów ornych wykorzystywane są pod zasiew pszenicy i innych zbóż. Rolnicy również często zajmują się uprawą ziemniaków.

Pomimo, że niemal każda rodzina posiada przynajmniej działkę, to dla większości mieszkańców gminy główne źródło utrzymania stanowi praca poza rolnictwem. Duży odsetek mieszkańców prowadzi działalność gospodarczą na własny rachunek. Stawia to Gminę Bobowa w rzędzie najprężniej działających pod tym względem gmin w powiecie gorlickim.

Na terenie gminy działa 491 podmiotów gospodarczych (stan na 31.12.2015 r., dane Bank Danych Lokalnych). Najwięcej jest firm zatrudniających do 9 pracowników (466), od 10 do 49 pracowników jedynie 23 podmioty, natomiast zatrudniających od 50 do 249 pracowników tylko jedna firma oraz 1000 i więcej to również jeden podmiot gospodarczy.

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Bobowa można zaliczyć następujące przedsiębiorstwa:

- Piekarnia Bobowska,
- Exor Sp. z o.o.
- Dom Weselny Ostoja,
- Budimet
- Polfin,
- Juhas - bis,
- Usługi Budowlane Kipiel,
- Sew - Bud,
- Usługi Transportowe i Komunalne Szpila,
- Stacja Paliw Szpila,
- Firma Libropol,
- Kwaciarnia GABI.

Na terenie gminy działają głównie podmioty gospodarcze z sektora prywatnego. Dane te świadczą pozytywnie o rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy i wskazują na siłę potencjału sektora prywatnego gospodarki. Istotne jest również to, że jest to dalszy systematyczny wzrost w stosunku do lat poprzednich.

Tabela 6. Zarejestrowane podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych w Gminie Bobowa

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	386	395	401	395
sektor prywatny - spółki handlowe	5	7	8	14
sektor prywatny - spółdzielnie	5	5	5	5
sektor prywatny - fundacje	2	2	2	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	21	21	21	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: GUS – Bank Danych Lokalnych

W Gminie Bobowa w 2015 roku osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 80,45 % wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie.

Pomoc społeczna.

Pomoc społeczna umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przewyżczeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,

- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Działaniami z zakresu pomocy społecznej w Gminie Bobowa zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy i zlecone gminie z zakresu: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, pomocy materialnej dla uczniów.

Pomocy udziela się w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, które otrzymały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje:

- osobie samotnej, której dochód nie przekracza kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej tj. kwoty 542 zł.,
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kryterium dochodowego na osobę w rodzinie tj. kwoty 456 zł.

Tabela 7. Osoby korzystające z pomocy społecznej w miejscowościach Gminy Bobowa

L.P.	Miejscowości	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności
1.	Bobowa	257	50
2.	Brzana	235	28

L.P.	Miejscowości	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności
3.	Jankowa	133	15
4.	Sędziszowa	61	10
5.	Siedliska	189	26
6.	Stróżna	145	19
7.	Wilczyska	111	17
GMINA OGÓŁEM		1131	165

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobowej

Na terenie Gminy Bobowa jest 1131 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w tym aż 165 z tytułu niepełnosprawności.

Infrastruktura

2.2.1. Sieć wodociągowa

Na terenie Gminy Bobowa funkcjonuje wodociąg o długości 52,5 km z przyłączami, natomiast bez przyłączy – 51,4 km. W ostatnich latach zaobserwowano wzrost ludności korzystającej z sieci. Gmina Bobowa jest średnio zwodociągowana. Dopiero 1/3 mieszkańców ma możliwość korzystania z sieci wodociągowej.

Tabela 8. Sieć wodociągowa w Gminie Bobowa w 2013 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2013
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	51,4
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	790
Woda dostarczana gospodarstwom domowym	dam ³	77,4
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3200
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	24,2

Źródło: Urząd Miejski w Bobowej

Na terenie Gminy Bobowa występują trzy ujęcia wody wraz ze stacjami uzdatniania, zasilające istniejące sieci wodociągowe. Stacja uzdatniania wody znajdują się w miejscowościach Bobowa, Jankowa, Wilczyska.

2.2.2. Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 66,60 km wraz z przyłączami oraz 63,16 km bez przyłączy. Z kanalizacji korzysta 3056 osób i ich liczba z roku na rok wzrasta. Gmina Bobowa nie ma w pełni zorganizowanego systemu odprowadzania ścieków, około 1/3 mieszkańców podłączonych jest do systemu kanalizacyjnego.

Pozostała część mieszkańców obsługiwana jest przez tabor asenizacyjny oraz przez systemy indywidualne - przydomowe oczyszczalnie ścieków. Ujęte ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną lub przetransportowane przez tabor asenizacyjny trafiają do oczyszczalni ścieków w Siedliskach.

Tabela 9. Sieć kanalizacyjna w Gminie Bobowa w 2013 roku

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2013
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	63,16
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	756
Ścieki odprowadzone	dam ³	108,4
Ludność korzystające z sieci kanalizacyjnej	osoba ³	3056

Źródło: Urząd Miejski w Bobowej

Wszystkie ścieki bytowe z terenu gminy oczyszczane są w oczyszczalni w Siedliskach. Ogólny stan sieci można określić jako dobry. Większość do sieci budowane po 1997 roku. Oczyszczalnia ścieków w Siedliskach została zaprojektowana na przepustowość 720 m³/d oraz dla równoważnej liczby mieszkańców RLM 1560. Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Biała Tarnowska w Bobowej.

2.6.3. Sieć gazowa

Na terenie Gminy Bobowa znajduje się sieć gazownicza, której operatorem jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., gaz dostarczany jest do następujących miejscowości:

- Bobowa,
- Brzana,
- Jankowa,
- Sędziszowa,
- Siedliska,
- Stróżna,
- Wilczyńska.

Z sieci gazociągowej w Gminie Bobowa korzysta około 69 % mieszkańców. Długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy wynosi 123 762 km.

Tabela 10. Sieć gazowa na terenie Gminy Bobowa w 2015 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015
długość czynnej sieci	m	123 762
czynne przyłącza	szt.	1 408
odbiorcy gazu	gosp.	1 435
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	711
zużycie gazu	tys.m ³	717,0

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Środowisko naturalne

Gmina Bobowa nie posiada wielu obszarów chronionych, co nie oznacza, że nie ma zasobów przyrodniczych, które mogłyby ulec zniszczeniu i degradacji. Najważniejszym obszarem przyrodniczym jest dolina rzeki Biała. Największe zagrożenie dla tego terenu stanowi sąsiadująca nieopodal infrastruktura komunikacyjna, która prowadzi do fragmentacji cennych terenów, a hałas płoszy zwierzęta.

Ukształtowanie terenu

Charakterystyczną cechą jest ukształtowanie terenu. Gminę otaczają duże kompleksy leśne, z piękną szatą roślinną. Znaczną część powierzchni Gminy Bobowa zajmują lasy a ich powierzchnia wynosi ok.734 ha, z czego 84,9 ha znajduje się w granicach samego miasta Bobowa. Gmina położona jest w piętrze klimatycznym umiarkowanie ciepłym (klimat podgórski o dużym nasłonecznieniu). Wyróżniającą cechą jest silne przewietrzanie, zarówno grzbietów, jak i dolin. Pogórza sięgają 450 – 550 m.n.p.m. porastane przez wielogatunkowe lasy liściaste. Dominują w nich buki, jawory, graby, świerki, jodły, będące pozostałością dawnych puszczy karpackich. Nad rzekami zachowały się częściowo lasy łąkowe wierzbowo-topolowe oraz wiązowe. Znaczny udział w piętrze pogórza mają na wpół naturalne zbiorowiska łąkowe.

Stan wód powierzchniowych i podziemnych

Największym ciekim wodnym na terenie gminy jest rzeka Biała Tarnowska oraz jej dopływy. Doliny Białej Tarnowskiej jest obszarem niezwykle cennym przyrodniczo ze względu na zachowane jeszcze bogactwo gatunkowe roślin i zwierząt. Jest korytarzem ekologicznym zarówno dla migrujących ryb, jak również zwierząt lądowych. Charakterystyczną cechą dla tego obszaru, wynikającą przede wszystkim z ukształtowania terenu, są wezbrania w okresie wiosennych roztopów, letnich opadów, grudniowych deszczy.

Na terenie gminy brak jest naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych. W Gminie Bobowa zasoby wód podziemnych są niewielkie. Zbiorniki wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych oraz mezozoicznym. Na terenie gminy znajduje się fragment głównego zbiornika wód podziemnych. Występuje on w utworach czwartorzędowych i ma porowy charakter ośrodka. Zbiornik ten związany jest z doliną rzeczna rzeki Biała oraz kopalnym stanem tej doliny. Jego zasoby dyspozycyjne szacowane są na 7 tys. m³/d, natomiast głębokość ujęć wynosi 6 m. Zbiornik wykorzystywany jest powszechnie do zaopatrzenia w wodę indywidualnych gospodarstw, cechuje się wysokimi wahaniami poziomu wody nawiązującymi do przebiegu opadów.

Główne problemy w zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych w Gminie Bobowa to:

- niepełny stopień skanalizowania na obszarach wiejskich gminy,
- niewłaściwie prowadzoną gospodarkę rolną (problem nawożenia upraw i stosowania środków ochrony roślin),
- punktowe (zrzuty ścieków, nieszczelne zbiorniki na nieczystości płynne) i obszarowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych stanowiące głównie zanieczyszczenia spływające z pól, szczególnie w okresach po nawożeniu gruntów rolnych,
- odprowadzanie do wód i do ziemi nieoczyszczonych ścieków komunalnych w ilościach zagrażających jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ze względu na brak infrastruktury kanalizacyjnej (nieszczelne szamba, niewłaściwie eksploatowane przydomowe oczyszczalnie ścieków),
- za względu na wody podziemne – niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych, zanieczyszczenia za źródeł rolniczych, nadmierne rozdysponowanie zasobów;

Badania jakości wody na terenie gminy wykonane przez Państwowy Instytut Geologiczny na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wykazały że stan jakościowy wód jest dobry. Również wody przeznaczone do spożycia spełniają wymagania.

Stan powietrza

Źródłem zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy są: paleniska domowe, kotłownie lokalne, źródła gospodarcze oraz pojazdy mechaniczne. Szkodliwymi substancjami pochodzenia antropogenicznego najczęściej emitowanymi do powietrza są przede wszystkim: tlenek siarki, tlenek węgla, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, benzo-a-piren, sadza, kadm oraz drobne pyły powstające w wyniku spalania węgla, oleju opałowego oraz materiałów pędnych.

Ze względu na ilości emitowanych zanieczyszczeń, szacuje się, że w gminie emisja antropogeniczna jest jednym z głównych zagrożeń dla warunków życia i zdrowia człowieka oraz środowiska. Dla terenów wiejskich jej uciążliwość wynika głównie z rozproszenia źródeł emisji (emisja niska z palenisk domowych). Ze względu na koncentrację ośrodków przemysłowo – usługowych na terenie miasta obszary te są w największym stopniu narażone na skutki emisji antropogenicznej (przemysłowej, niskiej i komunikacyjnej).

Ze względu na brak stacji pomiaru zanieczyszczeń powietrza na terenie Gminy Bobowa, stan czystości powietrza gminy w 2015 roku został przedstawiony na tle całego województwa małopolskiego.

W rocznej ocenie jakości powietrza przyjęto wartości kryterialne określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. W sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031) w zakresie: SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, O₃, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} zawartości ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ zgodne z podanymi w dyrektywach 2008/50/WE i 2004/107/WE. Ocena jakości powietrza w odniesieniu do ozonu, pod kątem ochrony zdrowia jak również roślin, opiera się na dwóch wartościach kryterialnych, którymi są: poziom docelowy oraz poziom celu długoterminowego. W rezultacie, dla ozonu dokonuje się podwójnej klasyfikacji stref (ochrona zdrowia), biorąc pod uwagę poziom docelowy ozonu (klasy a i C) oraz poziom celu długoterminowego (klasy D1 i D2).

Na obszarze powiatu gorlickiego znajduje się dwie stacje pomiaru zanieczyszczeń powietrza, usytuowane w Gorlicach przy ul. Krasińskiego oraz miejscowości Szymbark. W stacji w Gorlicach mierzony jest poziom BAP_PM10 - benzo(a)piren w PM10 oraz PM10 - Pył zawieszony PM10. Pomiary mierzone metodą manualną. W 2015 roku na stanowisku pomiarowym w Gorlicach nie stwierdzono poziomu alarmowego. Wartości średnioroczne stężenia pyłu zawieszzonego PM10 wyniosło 30,0 ug/m³, co stanowi 75% wartości dopuszczalnej. Stężenie to obniżyło się w porównaniu do poprzedniego roku o 0,8 ug/m³, gdyż w 2014 r. wartości średniodobowe (50 ug/m³) zostały przekroczone dla 37 dni.

Natomiast na stanowisku pomiarowym w Szymbarku stosuje się automatyczną metodę pomiaru, względem poziomów zanieczyszczenia tlenkiem azotu (NO), dwutlenkiem azotu (NO₂), tlenkami azotu (NO_x), Ozonem (O₃) i dwutlenkiem siarki (SO₂). W 2015 roku pomiar nie wykazał przekroczenia średnich dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń.

Stan gleb

Tereny gminy charakteryzują się występowaniem średnich pod względem bonitacyjnym gleby – mady, piaszczyste i piaszczysto – żwirowe, jak również dłuższym okresem wegetacji. Pod względem

przydatności rolniczej większość gleb gminy (77%) zalicza się do klasy IV a i b, a pozostałe 23 % jest mozaiką innych klas. Jakość gleb warunkuje sposób wykorzystywania gruntów. Największe obszary gruntów ornych wykorzystywane są pod zasiew zbóż. Rolnicy często decydują się również na uprawę ziemniaków. Jednak zbierane plony wykorzystywane są na potrzeby własne rolników. Na ilość uzyskiwanych plonów mają wpływ głównie słabsze gleby oraz warunki klimatyczne, ukształtowanie terenu i powiązane z tym stosunki wodne.

3. WYZNACZANIE OBSZRÓW KRYZYSOWYCH DO DIAGNOZY W GMINIE BOBOWA

Na potrzeby analizy czynników określających stan kryzysowy, do zdiagnozowania przyjęto miejscowości jako jednostki administracyjne umożliwiające porównanie wewnątrzgminnego stopnia zróżnicowania poszczególnych wskaźników degradacji.

Rysunek 3. Podział administracyjny Gminy Bobowa

3.1. Podstawowe informacje charakteryzujące poszczególne diagnozowane obszary

Obszar gminy cechuje skupienie zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Układ ten jest kontynuacją historycznych układów ulicowych, charakterystycznych również dla gmin sąsiednich. Przeważają budynki typu zabudowy jednorodzinnej.

Gmina Bobowa obejmuje 7 miejscowości : **Bobowa, Brzana, Jankowa, Sędziszowa, Siedliska, Stróżna , Wilczyńska.**

Tabela 11. Powierzchnia i ludność miejscowości Gminy Bobowa (stan na 31.12.2015 r.)

L.P.	Miejscowości	Liczba mieszkańców	% do ogółu	Powierzchnia (ha)	% do ogółu
1.	Bobowa	3120	35,37	719,92	14,43
2.	Brzana	1381	15,66	885	17,76
3.	Jankowa	1095	12,42	684	13,72
4.	Sędziszowa	566	6,42	339	6,8
5.	Siedliska	1596	18,1	882	17,7
6.	Stróżna	950	10,77	795	15,95
7.	Włczyska	1114	1,26	680	13,64
GMINA OGÓŁEM		9822	100	4984.92	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiej w Bobowej

Charakter powiązań układów przestrzennych w strukturze sieci osadniczej jest jednym z podstawowych czynników generujących rozwój poszczególnych elementów tej struktury.

Dla Gminy Bobowa czynnikiem najbardziej generującym możliwości rozwojowe gminy jest sąsiedztwo miasta Gorlice i wynikający stąd szeroki zakres powiązań.

Dominującym ośrodkiem w obszarze gminy jest miejscowość Bobowa, w której dominuje zwarta zabudowa i którą zamieszkuje ponad 31% ogółu mieszkańców gminy. W pozostałych miejscowościach daje się zauważyć wyraźną tendencję do rozpraszania zabudowy, zwłaszcza we wschodniej części. Jest to zjawisko niekorzystne, gdyż osłabia zwartość kompleksów rolnych, degradując dodatkowo charakterystyczny i malowniczy krajobraz gminy o urozmaiconej rzeźbie terenów. Możliwości rozwojowe budownictwa mieszkaniowego w gminie są bardzo korzystne. Sprzyjają temu dobre warunki fizjograficzne i postępujący rozwój infrastruktury technicznej w zakresie uzbrojenia terenów budowlanych.

Ważnym elementem generującym rozwój gminy jest dostępność do traktatów komunikacyjnych. Sieć drogowa na terenie Gminy Bobowa jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Komunikację gminy stanowią: drogi wojewódzkie nr 977 i 981 oraz drogi powiatowe i gminne. Drogi wojewódzkie są ważnym korytarzem transportowym o kierunku północ – południe, które zapewniają dostęp bezpośrednio z kierunku północnego do miejscowości uzdrowiskowych oraz przejścia granicznego. Ponadto gmina posiada bardzo dobre połączenie kolejowe z Nowym Sączem i Tarnowem, jak również autobusowe z miastem Gorlice i Nowym Sączem.

Gmina Bobowa posiada znaczące walory turystyczne. Gmina przyciąga turystów poszukujących terenów idealnych dla rekreacji. Gmina bogata jest w wiele zabytków, dlatego też jest często zwiedzana przez miłośników historii.

W Gminie Bobowa znajdziemy wiele zabytków m.in.

- Rynek miasta Bobowa z fontanną, na której usytuowana jest „Zosia Koronczarka”
- dwa kościoły p.w. Wszystkich Świętych oraz zabytkowy kościół p.w. Św. Zofii z II połowy XV w. W Bobowej,
- Synagoga usytuowana w ścisłym centrum miasta oraz odsuniętym na granicach miasta cmentarzu żydowskim, na którym spoczywa cadyk,
- Dwór Długoszowskich w Bobowej, który został przeznaczony na Szkołę muzyczną i stopnia,

- Kasztel Obronny w Jezowie drewniano – murowany utrzymany w gotycko – renesansowym stylu, zachowany w bardzo dobrym stanie,
- Kościół parafialny św. Stanisława w Wilczyskach, który zbudowano w XVII w. Gruntowny remont świątyni miał miejsce w XVIII w., z tego okresu pochodzi także dobudowana kaplica. Wnętrze nakryto stropami płaskimi z fasetami. Otwór tęczowy zwieńczony jest łukiem o wykroju w tzw. ośli grzbiet, na belce tęczowej znajduje się barokowy krucyfiks. Najstarszym zabytkiem wyposażenia jest gotycka chrzcielnica kamienna z 1486 r. Ołtarz główny regencyjny z obrazem św. Stanisława Biskupa z przeł. XVIII i XIX w. Kościół wchodzi w skład Szlaku Architektury drewnianej w Małopolsce,
- Kościół p.w. Świętego Mikołaja w Siedliskach pochodzącego z przełomu XIV – XV w. Kościół zbudowany głównie z kamienia. Budowla jednonawowa na rzucie prostokątnym. Prawdopodobnie zbudowana w stylu gotyckim, ale w wyniku licznych przeróbek zatraciła swoje cechy stylowe.

W Gminie Bobowa, co roku organizowany jest Międzynarodowy Festiwal Koronki Klockowej. Festiwal to nie tylko okazja do międzynarodowych spotkań koronczarek, ale także możliwość obejrzenia poszczególnych ekspozycji narodowych i pokonkursowej wystawy nagrodzonych prac w Ogólnopolskim Konkursie Koronek Klockowych. Festiwalowi towarzyszy pokaz mody i warsztaty nauki wyrabiania koronek.

Obszar ten jest na tyle ciekawy, że może zainteresować krajoznawców i miłośników przyrody, ludzi szukających krótkiego wypoczynku w spokoju i ciszy.

3. IDENTYFIKACJA ZRÓŻNICOWANIA WEWNĄTRZGMINNEGO

Dla wyznaczonych obszarów przeprowadzono diagnozę wskaźników opisujących negatywne zjawiska społeczne, czyli poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Dla każdego badanego wskaźnika ustalono wskaźnik syntetyczny degradacji (dana referencyjna). Zasadniczo daną referencyjną jest średnia dla gminy. Jednostki administracyjne (miejscowości), dla których wskaźnik syntetyczny będzie gorszy niż średnia dla gminy może być potencjalnie uznany za obszar zdegradowany, pod warunkiem występowania na nim, co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
2. środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań administracyjnych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,

4. technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz nie funkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Wskaźniki zjawisk negatywnych

KATEGORIA: SFERA SPOŁECZNA

– **Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloraz, iloczynu różnicy między liczbą zameldowań, a liczbą wymeldowań pomnożony przez 100, i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.} = ((L_{\text{zam}} - L_{\text{wym}}) * 100) / L_{\text{mg}}$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloraz, iloczynu różnicy między liczbą zameldowań w miejscowości, a liczbą wymeldowań w miejscowości pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców miejscowości

$$\text{Wsk.deg.miej.} = ((L_{\text{zam}} - L_{\text{wym}}) * 100) / L_{\text{mm}}$$

Tabela 12. Demografia – wskaźnik: saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12. 2015 r.

Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	-0,04
2	Brzana	-0,01
3	Jankowa	-0,02
4	Sędziszowa	0,02
5	Siedliska	0,07
6	Stróżna	0
7	Wiczyska	-0,01
GMINA OGÓŁEM		-0,03

– **Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym gminy i liczby osób w wieku produkcyjnym gminy, pomnożony przez 100%

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Lopop} / \text{Lopg}) * 100\%$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloraz liczby osób w wieku poprodukcyjnym miejscowości i liczby osób w wieku produkcyjnym miejscowości, pomnożony przez 100%

$$\text{Wsk.deg.miej.} = (\text{Lopop} / \text{Loprs}) * 100\%$$

Tabela 13. Demografia – wskaźnik: ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2015 r.

Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	10%
2	Brzana	20%
3	Jankowa	19,5%
4	Sędziszowa	23,7%
5	Siedliska	23%
6	Stróżna	24,5%
7	Wilczyńska	18%
GMINA OGÓŁEM		21%

– **Mediana wieku**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,

Tabela 14. Kategoria demografia – wskaźnik: mediana wieku, stan na 31.12.2015 r.

Mediana wieku		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	35,9
2	Brzana	34,4
3	Jankowa	34,3
4	Sędziszowa	36,7
5	Siedliska	36,6
6	Stróżna	35,09
7	Wilczyńska	34,08
GMINA OGÓŁEM		35,5

– **Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,

- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloraz różnicy między liczbą urodzeń żywych w gminie, a liczbą zgonów w gminie pomnożony przez 100,

$$\text{Wsk.deg.} = ((\text{Lużg} - \text{Lzg}) / 100)$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloraz różnicy między liczbą urodzeń żywych w miejscowości, a liczbą zgonów w miejscowości pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców miejscowości

$$\text{Wsk.deg.miej.} = ((\text{Luźm} - \text{Lzm})/100)$$

Tabela 15. Demografia – wskaźnik: przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2015 r.

Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
Miejscowości		
1	Bobowa	0,23
2	Brzana	0,1
3	Jankowa	0,08
4	Sędziszowa	0
5	Siedliska	0,07
6	Stróżna	0,06
7	Wilczyńska	-0,02
GMINA OGÓŁEM		0,52

RYNEK PRACY

Dla zobrazowania negatywnego zjawiska związanego z bezrobociem, analizie poddano podstawowe kategorie wpływające na poziom bezrobocia w gminie:

– **Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem**

- dane źródłowe: Powiatowy Urząd Pracy w Gorlicach, stan na 31.12.2015 r.,
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gmin:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób bezrobotnych poszukujących pracy pow.12 m-cy i liczby osób bezrobotnych ogółem w gminie, pomnożony przez 100%

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Lob}/\text{Lbmg}) * 100\%$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób bezrobotnych poszukujących pracy pow.12 m-cy w miejscowości i liczby bezrobotnych ogółem w miejscowości, pomnożony przez 100%

$$\text{Wsk.deg.miej.} = (\text{Lobm}/\text{Lbm}) * 100\%$$

Tabela 16. Rynek pracy – wskaźnik: liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem, stan na 31.12.2015 r.

Miejscowości	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem	Liczba osób bezrobotnych długotrwale pow. 12 m-cy	Wskaźnik degradacji dla miejscowości	
1	Bobowa	121	62	51,24 %
2	Brzana	53	25	47,17 %
3	Jankowa	36	16	44,4 %

4	Sędziszowa	25	11	44,0 %
5	Siedliska	82	43	52,4 %
6	Stróżna	33	17	51,5 %
7	Wilczyska	33	15	45,5 %
GMINA OGÓŁEM		383	189	48,6 %

– **Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania**

- dane źródłowe: Powiatowy Urząd Pracy w Gorlicach, stan na 31.12.2015 r.,
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu liczby bezrobotnych zarejestrowanych ogółem i liczby ludności w wieku produkcyjnym w gminie oraz liczby 100%

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Lob}/\text{Lowp}) * 100\%$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu liczby bezrobotnych zarejestrowanych ogółem i liczby ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania oraz liczby 100%

$$\text{Wska.deg.miej.} = (\text{Lob}/\text{Lowp}) * 100\%$$

Tabela 17. Rynek pracy – wskaźnik: udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2015 r.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania		
Miejscowości	Wskaźnik degradacji dla miejscowości	
1	Bobowa	5,96
2	Brzana	5,79
3	Jankowa	5,16
4	Sędziszowa	5,78
5	Siedliska	8,07
6	Stróżna	5,63
7	Wilczyska	4,62
GMINA OGÓŁEM		5,89

POMOC SPOŁECZNA

Dla zobrazowania negatywnego zjawiska związanego z ubóstwem, analizie poddano dane związane z liczbą osób, które zgodnie z ustawą z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego:

– **Liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania**

- dane źródłowe: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w gminie pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.}=(Lz*100)/Lmg$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w miejscowości pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców miejscowości

$$\text{Wsk.deg.miej.}=(Lz*100)/Lmm$$

Tabela 18. Pomoc społeczna – wskaźnik: liczba osób korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2015 r.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	8,23
2	Brzana	17,01
3	Jankowa	12,14
4	Sędziszowa	10,77
5	Siedliska	11,84
6	Stróżna	15,26
7	Wilczyńska	9,96
GMINA OGÓŁEM		11,51

– **Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania**

- dane źródłowe: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w gminie pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.}=(Lz*100)/Lmg$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w miejscowości pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców miejscowości

$$\text{Wsk.deg.miej.}=(Lz*100)/Lmm$$

Tabela 19. Pomoc społeczna – wskaźnik: korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2015 r.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	1,68
2	Brzana	2,02
3	Jankowa	1,36
4	Sędziszowa	1,76
5	Siedliska	1,62
6	Stróżna	2
7	Wilczyska	1,52
GMINA OGÓŁEM		1,67

– **Wyniki egzaminów 6-klasisty**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.

Tabela 20. Kategoria edukacja – wskaźnik: wyniki egzaminów 6-klasisty, stan na 31.12.2015 r.

Wyniki egzaminów 6-klasisty		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	63,93 %
2	Brzana	63,40 %
3	Jankowa	64,00 %
4	Sędziszowa	78,36 %
5	Siedliska	75,80 %
6	Stróżna	70,63 %
7	Wilczyska	75,00 %
GMINA OGÓŁEM		70,16

– **Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania**

- dane źródłowe: Komenda Policji w Gorlicach, stan na 31.12.2014 r.

- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn liczby przestępstw i wykroczeń w gminie pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Lpwg} * 100) / \text{Lmg}$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn liczby przestępstw i wykroczeń w miejscowości pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców miejscowości

$$\text{Wska.deg.miej.} = (\text{Lzpg} * 100) / \text{lms}$$

Tabela 21. Bezpieczeństwo publiczne – wskaźnik: liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2015 r.

Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	0,66
2	Brzana	0,29

3	Jankowa	0,09
4	Sędziszowa	0,17
5	Siedliska	0,31
6	Stróżna	0,63
7	Wilczyska	0,62
GMINA OGÓŁEM		0,45

– **Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,

- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn liczby organizacji pozarządowych w gminie pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Lop} * 100) / \text{Lmg}$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn liczby organizacji pozarządowych w miejscowości pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców miejscowości

$$\text{Wska.deg.miej.} = (\text{Lopm} * 100) / \text{lms}$$

Tabela 22. Integracja społeczna – liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2014 r.

Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	0,29
2	Brzana	0,44
3	Jankowa	0,37
4	Sędziszowa	1,06
5	Siedliska	0,13
6	Stróżna	0,53
7	Wilczyska	0,27
GMINA OGÓŁEM		0,32

– **Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2014 r.,

- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu udziału osób w głosowaniu podzielony przez liczbę wyborców i liczby 100

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Log} / \text{Lwyb}) * 100$$

- **wskaźnika degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn ilorazu udziału osób w głosowaniu w miejscowości podzielony przez liczbę wyborców w miejscowości i liczby 100

Wska.deg.miej.= (Logm/Lwybm)*100

Tabela 23. Integracja społeczna – wskaźnik: frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego, stan na 31.12.2014 r.

Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego				
	Miejscowości	Liczba wyborców	Udział w głosowaniu	Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	2362	1231	52,11 %
2	Brzana	965	364	37,72 %
3	Jankowa	798	406	50,87 %
4	Sędziszowa	439	213	34,72 %
5	Siedliska	1201	417	48,52 %
6	Stróżna	703	329	46,8 %
7	Wilczyska	817	413	50,55 %
GMINA OGÓŁEM		7285	3373	46,3 %

KATEGORIA: SFERA GOSPODARCZA

– **Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania**

- dane źródłowe: Urząd Gminy w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,

- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Lzpg} * 100) / \text{Lmg}$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloczyn liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w miejscowości pomnożony przez 100 i liczby mieszkańców miejscowości

$$\text{Wska.deg.miej.} = (\text{lzpg} * 100) / \text{lms}$$

Tabela 24. Podmioty gospodarcze – wskaźnik: liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania, stan na 31.12.2015 r.

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	
Miejscowości	Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1 Bobowa	0,41
2 Brzana	0,28
3 Jankowa	0,19
4 Sędziszowa	0,53
5 Siedliska	0,23
6 Stróżna	0,53
7 Wilczyska	0,69
GMINA OGÓŁEM	0,43

KATEGORIA: SFERA TECHNICZNA

– **Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej**

- dane źródłowe: Urząd Gminy w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako ilorz iloczynu osób korzystających z sieci wodociągowej pomnożony przez 100% i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Losw} * 100\%) / \text{Lmg}$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako ilorz iloczynu osób korzystających z sieci wodociągowej miejscowości pomnożony przez 100% i liczby mieszkańców miejscowości

$$\text{Wsk.deg.miej.} = (\text{Losw} * 100\%) / \text{Lms}$$

Tabela 25. Sfera techniczna – wskaźnik: odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej, stan na 31.12.2015 r.

Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	69%
2	Brzana	1%
3	Jankowa	40%
4	Sędziszowa	0%
5	Siedliska	41%
6	Stróżna	10%
7	Wilczyńska	22%
GMINA OGÓŁEM		25 %

– **Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako ilorz iloczynu osób korzystających z sieci kanalizacyjnej pomnożony przez 100% i liczby mieszkańców gminy

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Losk} * 100\%) / \text{Lmg}$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako ilorz iloczynu osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w miejscowości pomnożony przez 100% i liczby mieszkańców miejscowości

$$\text{Wsk.deg.miej.} = (\text{Losk} * 100\%) / \text{Lmm}$$

Tabela 26. Wskaźnik: odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, stan na 31.12.2015 r.

Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	80%
2	Brzana	21%
3	Jankowa	19%
4	Sędziszowa	26%
5	Siedliska	46%
6	Stróżna	0%
7	Wilczyńska	28%
GMINA OGÓŁEM		31 %

Liczba budynków wybudowanych przed 1989r.

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu budynków pomnożony przez 100% i liczby budynków w gminie

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Losk} * 100\%) / \text{Lmg}$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu budynków w miejscowości pomnożony przez 100% i liczby budynków miejscowości

$$\text{Wsk.deg.miej.} = (\text{Losk} * 100\%) / \text{Lmm}$$

Tabela 27. Wskaźnik :liczba budynków ,wybudowanych przed 1989r. stan na 31.12.2015 r.

Liczba budynków wybudowanych przed 1989r.		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	75,90%
2	Brzana	74,41%
3	Jankowa	77,08%
4	Sędziszowa	80,57%
5	Siedliska	79,92%
6	Stróżna	72,00%
7	Wilczyńska	77,10%
GMINA OGÓŁEM		74,57%

KATEGORIA: SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

– **Liczba boisk przy szkołach**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji (referencyjnego):** Wskaźnik wyliczono, jako iloraz iloczynu Liczba boisk w gminie pomnożony przez 1000 i liczby uczniów gminy

$$\text{Wsk.deg.}=(\text{Lb}*1000)/\text{Lug}$$

- **wskaźnika degradacji dla poszczególnych miejscowości:** Wskaźnik wyliczono, jako iloraz iloczynu Liczba boisk w miejscowości pomnożony przez 1000 i liczby uczniów miejscowości

$$\text{Wsk.deg.miej.}=(\text{Lb}*1000)/\text{Lus}$$

Tabela 28. Wskaźnik - Liczba boisk przy szkołach, stan na 31.12.2015 r.

Liczba boisk przy szkołach		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	1,8
2	Brzana	5,3
3	Jankowa	13,8
4	Sędziszowa	31,25
5	Siedliska	7,6
6	Stróżna	27,3
7	Wilczyńska	21,7
GMINA OGÓŁEM		7,9

– **Liczba przedszkoli**

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2015 r.,
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji (referencyjnego):** Wskaźnik wyliczono, jako iloraz iloczynu Liczba przedszkoli w gminie pomnożony przez 1000 i liczby dzieci w wieku przedszkolnym gminy

$$\text{Wsk.deg.}=(\text{Lpsz}*1000)/\text{Ld}$$

- **wskaźnika degradacji dla poszczególnych miejscowości:** Wskaźnik wyliczono, jako iloraz iloczynu Liczba przedszkoli w miejscowości pomnożony przez 1000 i liczby dzieci w wieku przedszkolnym gminy

$$\text{Wsk.deg.miej.}=(\text{Lpsz}*1000)/\text{Ld}$$

Tabela 29. Wskaźnik - liczba przedszkoli, stan na 31.12.2015 r.

Liczba przedszkoli		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	20
2	Brzana	0
3	Jankowa	0
4	Sędziszowa	0
5	Siedliska	0
6	Stróżna	0
7	Wilczyńska	27,6
GMINA OGÓŁEM		28,1

JAKOŚĆ POWIETRZA W GMINIE BOBOWA

Problem środowiskowy związany z niską emisją dotyczy wszystkich miejscowości w Gminie Bobowa, i spowodowana jest głównie spalaniem węgla kamiennego w niskosprawnych, indywidualnych źródłach ciepła.

Ocena jakości powietrza atmosferycznego na terenie województwa małopolskiego oraz Gminy Bobowa, przeprowadzona została w oparciu o dane z „Oceny jakości powietrza w województwie małopolskim w 2013 rok” – WIOŚ w Krakowie (2014) oraz „Programu Ochrony Powietrza dla województwa małopolskiego- Małopolska 2023 – w zdrowej atmosferze”, Kraków 2013.

Największa wartość emisji CO₂ w roku bazowym 2013 na terenie Gminy Bobowa, spowodowana była spalaniem paliw w sektorze mieszkaniowym (przeszło 58%) i w transporcie (przeszło 28%). Duży udział w emisji CO₂ w Gminie Bobowa ma zużycie energii elektrycznej (przeszło 35%) oraz spalanie benzyny oraz oleju napędowego w pojazdach silnikowych, które spowodowało ok. 24% całkowitej emisji CO₂. Paliwem, które powoduje największe zanieczyszczenie powietrza (niską emisję) w Gminie Bobowa jest węgiel kamienny. Jego udział w emisji SO₂, CO, pyłów zawieszonych oraz benzo(α)pirenu wynosi blisko 100%. W odniesieniu do emisji NO_x, udział węgla kamiennego wynosi ok.78%, a udział gazu ziemnego to przeszło 20%.

Analizując zanieczyszczenia powietrza na terenie Gminy Bobowa, stwierdzić należy, iż największymi zanieczyszczeniami powietrza są tu pyły PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(α)pirenu będące wynikiem spalania paliw stałych w indywidualnych systemach ogrzewania oraz emisją liniową, fakt ten potwierdza analiza oceny stanu aktualnego zasobów mieszkaniowych w gminie przeprowadzona na potrzebę sporządzenia *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Bobowa*⁴ (2015r.). W Gminie Bobowa stwierdza się, duży udział budynków mieszkalnych o złym stanie technicznym oraz niskim stopniu termomodernizacji. Szacuje się, iż spośród budynków mieszkaniowych na terenie gminy, ok. 15% zostało wybudowanych po 2000 roku, ok. 25% zostało wybudowanych w latach 1992- 1999, ok.40% budynków zostało wybudowanych w latach 1985-1992, oraz ok. 20% budynków zostało wybudowanych przed 1985 rokiem. Spośród budynków wybudowanych wg. starych norm tylko ok. 25% budynków zostało poddane termomodernizacji w zakresie poprawy izolacyjności budynku. Jedna czwarta budynków nie została poddana żadnym zabiegom termomodernizacyjnym. Nadal duży odsetek budynków zaopatrywanych jest w energię cieplną z niskosprawnych systemów grzewczych opartych o paliwa wysokoemisyjne (ponad 60%).

WYROBY AZBESTOWE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY BOBOWA

Ze względu na swoją niezniszczalność oraz specyficzne właściwości azbest wprowadzony do środowiska otaczającego człowieka utrzymuje się w nim przez czas nieokreślony. Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu.

Inwentaryzację wyrobów azbestowych na terenie gminy Bobowa przeprowadzono w lipcu i sierpniu 2012 r. spis danych dokonano zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13

⁴ http://www.bobowa.pl/wp-content/uploads/2015/07/PGN_Bobowa.pdf

grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2010 r. Nr 162, poz. 1089) - „INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST”.

W wyniku inwentaryzacji stwierdzono, że głównie użytkowanym wyrobem zawierającym azbest na terenie gminy Bobowa są wyroby azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie, do których należą:

- płyty płaskie (karo),
- płyty azbestowo-cementowe faliste.

Wyroby te używane są, jako materiał do pokrycia domów, zabudowań gospodarskich (stodół, stajni, szop) oraz zabudowań gospodarczych (garaży, magazynów, warsztatów itp.).

Liczba budynków pokrytych eternitem

- dane źródłowe: Urząd Miejski w Bobowej, stan na 31.12.2012r,⁵
- metodologia wyznaczania wskaźnika:

- **syntetycznego degradacji gminy:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu budynków pokrytych azbestem w gminie

$$\text{Wsk.deg.} = (\text{Losk} * 100\%) / \text{Lbg}$$

- **degradacji dla poszczególnych miejscowości:** wskaźnik wyliczono jako iloraz iloczynu budynków w miejscowości pomnożony przez 100% i liczby budynków miejscowości

$$\text{Wsk.deg.miej.} = (\text{Losk} * 100\%) / \text{Lmm}$$

Tabela 30. Wskaźnik :liczba budynków ,pokrytych azbestem . stan na 31.12.2012 r.

Udział % domów mieszkalnych krytych eternitem w stosunku do ogólnej ilości tych budynków		
Miejscowości		Wskaźnik degradacji dla miejscowości
1	Bobowa	17,17%
2	Brzana	9,67%
3	Jankowa	22,06%
4	Sędziszowa	17,32%
5	Siedliska	12,31%
6	Stróżna	10,73%
7	Wilczyska	8,52%
GMINA OGÓŁEM		13,96%

4. WYNIKI DELIMITACJI i WSKAŹNIKI OBSZARÓW DO REWITALIZACJI

⁵ Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Bobowa

O obszarze problemowym możemy mówić w sytuacji, gdy na danym terenie stan kryzysowy występuje nie tylko w odniesieniu do sfery architektoniczno-administracyjnej czy przestrzennej danego obszaru, lecz związany jest przede wszystkim ze sferą gospodarczą i społeczną, warunkującą funkcjonalność terenu. Podstawowym kryterium wyznaczenia obszaru, jako „kryzysowego” i wskazania go do działań z zakresu rewitalizacji powinien być fakt, iż sytuacja zastana jest tam gorsza niż średnia dla danego obszaru.

W rozdziale zaprezentowano wyniki analizy porównawczej obszarów problemowych. Porównania dokonano przede wszystkim w oparciu o wskaźniki określone w ustawie o rewitalizacji.

Kolejne tabele prezentują zbiorcze porównanie obszarów we wszystkich sferach.

Dla każdej z kategorii wskaźników ustalono wartość progową, która kwalifikowałaby dany współczynnik jako problematyczny lub wymagający interwencji, a tym samym wskazujący jednostkę do zawarcia w planie rewitalizacji. Otrzymane wskaźniki w poszczególnych jednostkach administracyjnych zestawiono w tabelę podsumowującą każdą ze sfer. W większości badanych wskaźników otrzymana wartość świadczy o sytuacji gorszej niż średnia w gminie, jednak w niektórych przyjętych wskaźnikach wartość świadczy o sytuacji lepszej niż średnia, zatem w tych przypadkach za odchylenie od normy uznawane były wartości poniżej średniej. Każdy z analizowanych wskaźników, w którym występują nieprawidłowości, zaznaczono kolorem szarym.

W celu obliczenia wyniku końcowego zestawiono wszystkie dane w zbiorczej tabeli wynikowej dla sfery społecznej oraz zbiorczej tabeli wynikowej dla pozostałych sfer.

Analiza porównawcza

5.1.1. SFERA SPOŁECZNA

DEMOGRAFIA

Ze względu na wyraźny proces starzenia się społeczeństwa w Gminie Bobowa widoczny na przestrzeni ostatnich 4 lat (2012-2015) spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, problemy demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa zostały poddane analizie poprzez trzy wskaźniki z tej dziedziny:

- Saldo migracji na pobyt stały – stanowi obok przyrostu naturalnego jeden z najważniejszych czynników kształtujących liczbę ludności. Migracje (szczególnie zagraniczne) stanowią jeden z najważniejszych (po liczbie urodzeń i zgonów) czynników kształtujących liczbę ludności na danym obszarze.
- W analizowanych miejscowościach tylko 3 miejscowości w Gminie Bobowa charakteryzują się dodatnim saldem migracji. Są to miejscowości: Sędziszowa, Siedliska i Stróżna .
 - Przyrost naturalny – Wskaźnik o wartości wyższej od 0 oznacza, że w badanym okresie liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów (dodatni przyrost naturalny). Wskaźnik o wartości mniejszej od 0 oznacza ujemny przyrost naturalny (inaczej – ubytek naturalny). W przypadku obszarów rozwiniętych, borykających się z problemem starzenia się

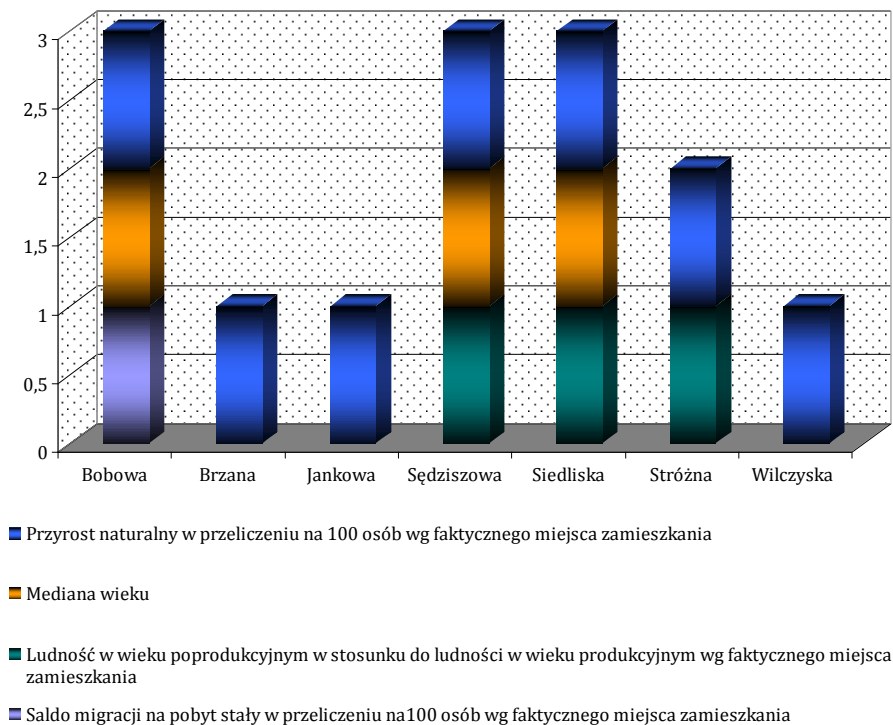
społeczeństw, dodatni przyrost naturalny jest pożądanym zjawiskiem, a ujemny – niekorzystnym. W Gminie Bobowa tylko w 1 miejscowości obserwujemy ujemny przyrost naturalny tj. w Wilczyskach.

- Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym- wskaźnik ten potwierdza niekorzystne zjawisko starzenia się społeczeństwa w 3 miejscowościach: Sędziszowa, Siedliska i Stróżna mają niekorzystny wskaźnik, niż dana referencyjna dla całej gminy.
- Mediana wieku jest to wartość dla danej populacji wyznaczająca granicę wieku, którą połowa osób z tej populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze jej nie osiągnęła. Wysoka i rosnąca wartość wskaźnika może świadczyć o narastaniu zagrożenia demograficznego, jakim jest proces starzenia się społeczeństwa (obszary rozwinięte, gdzie obserwuje się niską dzietność i długie trwanie życia). Niekorzystnie zjawisko powyżej wartości średniej dla gminy występuje w 3 miejscowościach: Bobowej, Sędziszowej i Siedliskach.

Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA - demografia									
Wskaźnik porównawczy	Saldo migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania		Mediana wieku ⁶		Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		SUMA
Jednostka urbanistyczna									
Bobowa	-0,04	1	10%	0	35,9	1	0,23	1	3
Brzana	-0,01	0	20%	0	34,4	0	0,1	1	1
Jankowa	-0,02	0	19,5%	0	34,3	0	0,08	1	1
Sędziszowa	0,02	0	23,7%	1	36,7	1	0	1	3
Siedliska	0,07	0	23%	1	36,6	1	0,07	1	3
Stróżna	0	0	24,5%	1	35,09	0	0,06	1	2
Wilczyśka	-0,01	0	18%	0	34,08	0	-0,02	1	1
	-0,03	Degradacja	21%	Degradacja	35,5	Degradacja	0,52	Degradacja	
	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA	wartość poniżej wartości referencyjnej	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA	wartość powyżej wartości referencyjnej.	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA	wartość powyżej wartości referencyjnej.	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA	wartość poniżej wartości referencyjnej	

6 Mediana wieku jest to wartość dla danej populacji wyznaczająca granicę wieku, którą połowa osób z tej populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze jej nie osiągnęła. Wysoka i rosnąca wartość wskaźnika może świadczyć o narastaniu zagrożenia demograficznego, jakim jest proces starzenia się społeczeństwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Rysunek 4. Zestawienie wskaźników ze sfery społecznej demografia

RYNEK PRACY-BEZROBOCIE

W Gminie Bobowa na dzień 31.12.2015 r. były 383 osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach, z czego aż 189 to osoby długotrwale bezrobotne powyżej 12 miesięcy.

Struktura bezrobotnych wg wieku⁷

W 2015 roku wśród bezrobotnych zmniejszył się odsetek ludzi młodych w wieku do 35 lat, ale nadal ludzie młodzi stanowili liczną grupę - 48, 7% ogółu bezrobotnych. Odsetek bezrobotnej młodzieży w wieku do 25 lat zmniejszył się o 3,5 punktu procentowego z 23,2% do 19,7%, a odsetek osób w wieku 25-34 lata wzrósł nieznacznie z 28,6% do 29,0%. Natomiast udział osób ze starszych grup wiekowych pow. 35 lat, wzrósł łącznie o 3,1 punktu procentowego, w porównaniu do poziomu z końca 2014 roku. Najbardziej w ostatnich 3 latach wzrasta odsetek osób najstarszych powyżej 60 roku życia.

W Gminie Bobowa na dzień 31.12.2015 r. było 383 zarejestrowanych osób w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach, z czego aż 186 to osoby długotrwale bezrobotne powyżej 12 miesięcy.

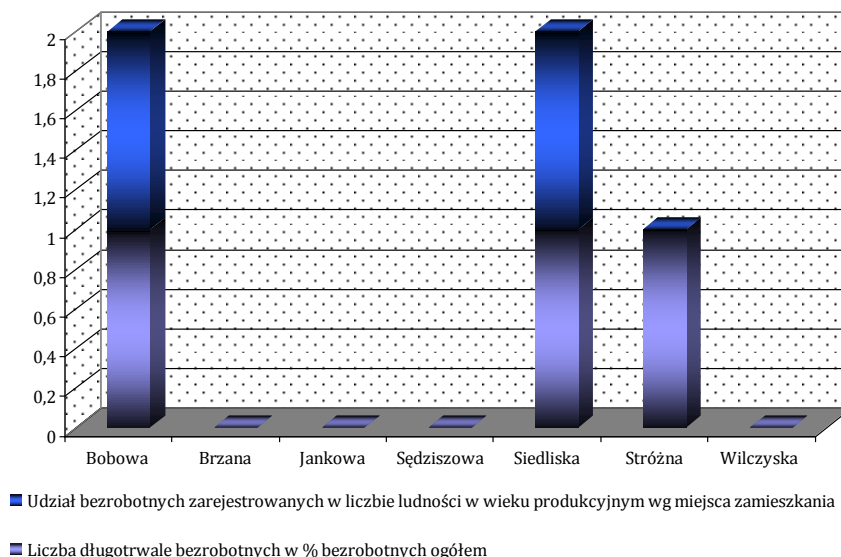
⁷ Informacja roczna o sytuacji na rynku pracy w regionie gorlickim w 2015 roku -źródło: PUP Gorlice

Wśród miejscowości Gminy Bobowa największa liczba bezrobotnych mieszka w miejscowościach Bobowa i Siedliska. Liczebność wszystkich analizowanych kategorii bezrobotnych na przestrzeni lat 2012-2015 uległa zmniejszeniu, co uwarunkowane było ogólnym spadkiem liczby osób zarejestrowanych, jako bezrobotne (spadek stopy bezrobocia o 2,6%).

Wskaźnik porównawczy	Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA - RYNEK PRACY				
Jednostka urbanistyczna	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem		Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania		SUMA
Bobowa	51,3 %	1	5,96	1	2
Brzana	47,17 %	0	5,79	0	0
Jankowa	44,4 %	0	5,16	0	0
Sędziszowa	46,0 %	0	5,78	0	0
Siedliska	52,4 %	1	8,07	1	2
Stróżna	51,5 %	1	5,63	0	1
Wilczyńska	45,5 %	0	4,62	0	0
	48,6%	Degradacja wartość powyżej wartości referencyjnej	5,89	Degradacja wartość powyżej wartości referencyjnej	
	Gmina ogółem -WARTOŚĆ REFERENCYJNA		Gmina ogółem -WARTOŚĆ REFERENCYJNA		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Analizując liczbę bezrobotnych w liczbie mieszkańców ogółem należy zauważyć, iż stanowią oni w gminie ok. 4% mieszkańców i w odniesieniu do miejscowości najliczniejszą grupę w liczbie ogółu mieszkańców miejscowości zamieszkują Bobowa i Siedliskach.

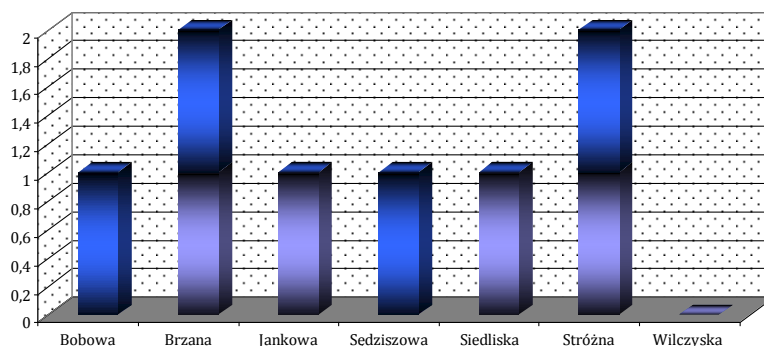
Rysunek 5. Zestawienie wskaźników ze sfery społecznej rynek pracy

POMOC SPOŁECZNA

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę także liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Bobowa. Wskaźnik ten świadczy o pogarszającej lub polepszającej się sytuacji społecznej informując pośrednio o natężeniu problemów społecznych związanych z ubóstwem, wykluczeniem społecznym, bezrobociem, jako czynnikami kształtującymi trudną sytuację życiową osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przeliczona na jednego mieszkańca, mówi o skali tego zjawiska i obrazuje sytuację materialno-bytową ludności danej miejscowości. W badanym okresie negatywnie pod względem omawianych wskaźników wyróżniały się miejscowości: Brzana i Stróżna.

Wskaźnik porównawczy	Zestawienie zbiorcze wskaźników z zakresu SFERA SPOŁECZNA - POMOC SPOŁECZNA				
Jednostka urbanistyczna	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		SUMA
Bobowa	8,23	0	1,68	1	1
Brzana	17,01	1	2,02	1	2
Jankowa	12,14	1	1,36	0	1
Sędziszowa	10,77	0	1,76	1	1
Siedliska	11,84	1	1,62	0	1
Stróżna	15,26	1	2	1	2
Wilczyńska	9,96	0	1,52	0	0
	11,51%	Degradacja wartość powyżej wartości referencyjnej	1,67	Degradacja wartość powyżej wartości referencyjnej	
	Gmina ogółem -WARTOŚĆ REFERENCYJNA		Gmina ogółem -WARTOŚĆ REFERENCYJNA		

- Korzystający ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania
- Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania

POZIOM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, BEZPIECZEŃSTWO, EDUKACJA

Dla dopełnienia analizy zjawisk społecznych diagnozie poddano także:

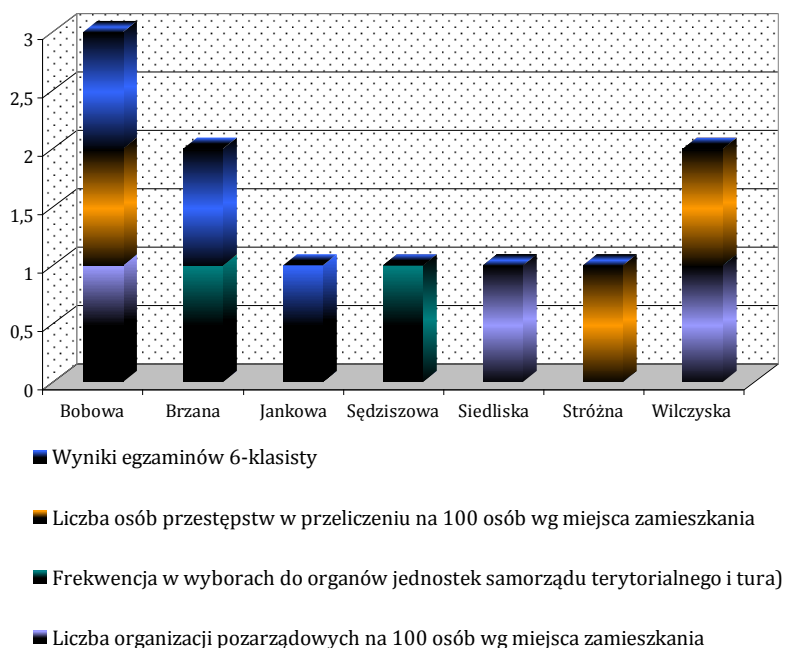
- integrację społeczną mierzoną aktywnością mieszkańców w działalności społecznej oraz uczestniczeniu w życiu społecznym gminy.
- Organizacje pozarządowe aktywnie działają na rzecz społeczności lokalnej. Współpraca z organizacjami pozarządowymi odbywa się w następujących obszarach: upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i turystyki; kultury, ochrony tradycji i dziedzictwa kulturowego; promocji gminy; profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania patologiom społecznym; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej. Przebiega w różnych formach: zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych, wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności, konsultowania projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji, publikowania ważnych informacji dotyczących organizacji na stronach internetowych Urzędu Miejskiego . Największa ilość organizacji pozarządowych jest zarejestrowana w Bobowej najmniej na obszarach wiejskich gminy.
- frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego. Poziom aktywności mierzonej aktywnością obywatelską i uczestnictwem w życiu publicznym poprzez udział w wyborach ogółem w gminie jest na niskim poziomie (46,3%) ale w miejscowościach o niskim kapitale społecznym jest jeszcze niższy: Sędziszowa (34,72%) czy Brzana (37,72%).
- bezpieczeństwo publiczne: poczucie bezpieczeństwa jest jednym z podstawowych kryteriów oceny obszaru, w którym się żyje, pracuje i spędza czas. Przystępność stanowi ważny czynnik wpływający, na jakość życia mieszkańców. Dla diagnozy wykorzystano informacje dotyczące liczby przestępstw: kradzieże i rozboje oraz wybryki chuligańskie, których liczba ogółem w przeliczeniu na 100 osób waha się od 0,09 (miejscowość Jankowa) do 0,66 (miejscowość Bobowa).
- poziom edukacji na przykładzie egzaminów szóstoklasistów: egzamin jest powszechny i obowiązkowy. Przystąpienie do egzaminu jest warunkiem ukończenia szkoły. Analiza wskaźnika pokazuje dużą rozpiętość w wynikach od 63,93% do 78,36%.

Jednostka urbanistyczna	INTEGRACJA SPOŁECZNA				BEZPIECZEŃSTWO		EDUKACJA		
	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego i tura)		Liczba osób przestępstw w przeliczeniu na 100 osób wg miejsca zamieszkania		Wyniki egzaminów 6-klasisty		
Bobowa	0,29	1	52,11 %	0	0,66	1	63,93 %	1	3
Brzana	0,44	0	37,72 %	1	0,29	0	63,40 %	1	2
Jankowa	0,37	0	50,87 %	0	0,09	0	64,00 %	1	1
Sędziszowa	1,06	0	34,72 %	1	0,17	0	78,36 %	0	1
Siedliska	0,13	1	48,52 %	0	0,31	0	75,80 %	0	1
Stróżna	0,53	0	46,8 %	0	0,63	1	70,63 %	0	1

Wilczyska	0,27	1	50,55 %	0	0,62	1	75,00 %	0	2
	0,32		46,3 %		0,45		70,16%		
	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA	Degradacja wartości wartości poniżej ref.	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA	Degradacja wartości wartości poniżej ref.	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA	Degradacja wartość powyżej wartości ref.	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA	Degradacja wartości wartości poniżej ref.	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

Analizując powyższe wskaźniki sfery społecznej można zauważyć występowanie niekorzystnych zjawisk w każdej miejscowości, ale w różnym natężeniu.

Rysunek 7. Zestawienie wskaźników ze sfery społecznej integracja społeczna ,edukacja, bezpieczeństwo

5.1.2. SFERA GOSPODARCZA

Zgodnie ze wskaźnikami uwzględnionym w Ustawie oraz Wytycznych MR sytuacja kryzysowa w danym obszarze może być również związana z niskim poziomem przedsiębiorczości na analizowanym terenie. Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej jest wypadkową wielu czynników: począwszy od kapitału ludzkiego, przez położenie gminy, na wsparciu władz lokalnych kończąc.

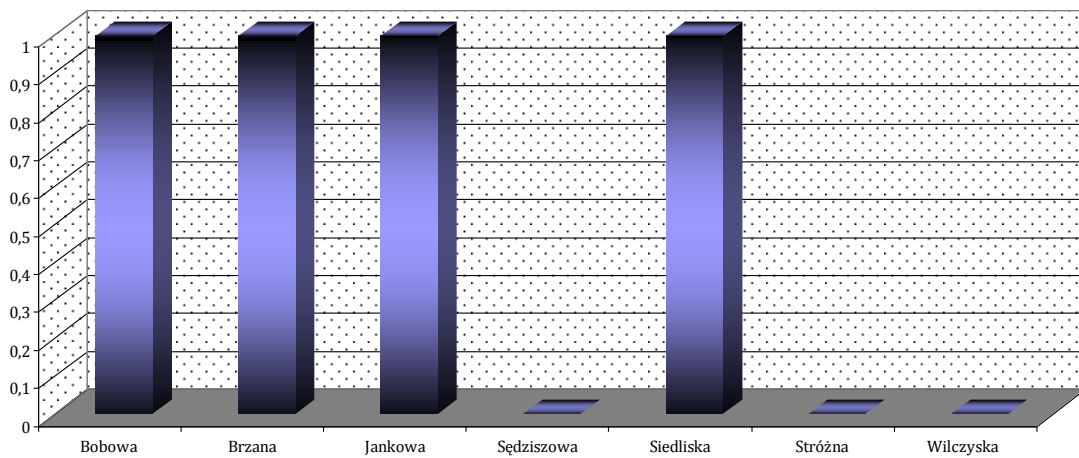
Poziom przedsiębiorczości jest mierzony:

- liczbą nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób. Wskaźnik przedsiębiorczości w miejscowościach w 2015 roku wahał się od 0,19 podmiotów

(miejscowość Jankowa) do 0,69 (miejscowość Wilczyska) podmiotów na 100 osób (mieszkańców miejscowości);

		GOSPODARKA	
Jednostka urbanistyczna	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania		
Bobowa	0,41	1	
Brzana	0,28	1	
Jankowa	0,19	1	
Sędziszowa	0,53	0	
Siedliska	0,23	1	
Stróżna	0,53	0	
Wilczyska	0,69	0	
	0,43	Degradacja wartości poniżej wartości ref.	
	Gmina ogółem -WARTOŚĆ REFERENCYJNA		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie pozyskanych danych

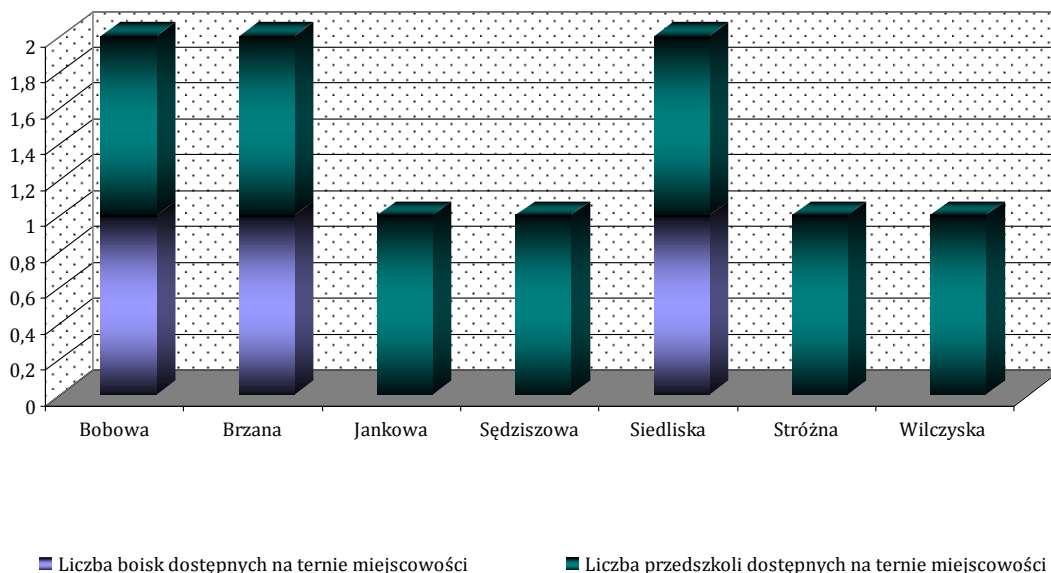
■ Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania

Rysunek 8. Zestawienie wskaźników ze sfery gospodarczej

5.1.3. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Analiza sfery przestrzenno-funkcjonalnej Gminy Bobowa dokonana została w oparciu o wskaźniki związane, z jakością i dostępnością podstawowych usług publicznych oraz terenów publicznych. Obejmuje ona w szczególności dane dotyczące: infrastruktury społecznej (przedszkola, żłobki) potrzebnej dla wsparcia aktywności zawodowej mieszkańców oraz infrastruktury rekreacyjnej i sportowej integrującej mieszkańców.

Jednostka urbanistyczna	SFERA PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNA Niewystarczające wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny				
	Liczba boisk dostępnych na terenie miejscowości		Liczba przedszkoli dostępnych na terenie miejscowości		
Bobowa	1,8	1	20	1	2
Brzana	5,3	1	0	1	2
Jankowa	13,8	0	0	1	1
Sędziszowa	31,25	0	0	1	1
Siedliska	7,6	1	0	1	2
Stróżna	27,3	0	0	1	1
Wilczyska	21,7	0	27,6	1	1
	7,9	Degradacja wartości wartości poniżej ref.	28,1	Degradacja wartości wartości poniżej ref.	
	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA		Gmina ogółem -WARTOŚĆ REFERENCYJNA		

5.1.4. SFERA TECHNICZNA

Diagnostując sferę techniczną analizie poddano dostępność do podstawowej infrastruktury technicznej czyli:

- wodociągi
- kanalizacja
- oraz stan techniczny budynków na terenie każdej miejscowości.

Z instalacji wodociągowej korzysta tylko 34,86% ludności gminy (dane GUS 2015). Obecnie długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Bobowa wynosi 52,5 km z przyłączami, natomiast bez przyłączy 51,4 km.

Na terenie Gminy Bobowa występują trzy ujęcia wody wraz ze stacjami uzdatniania, zasilające istniejące sieci wodociągowe. Stacje uzdatniania wody znajdują się w miejscowościach Bobowa, Jankowa, Wilczyńska.

Gmina Bobowa jest właścicielem i eksploatorem sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 80,2 km wraz z przyłączami⁸.

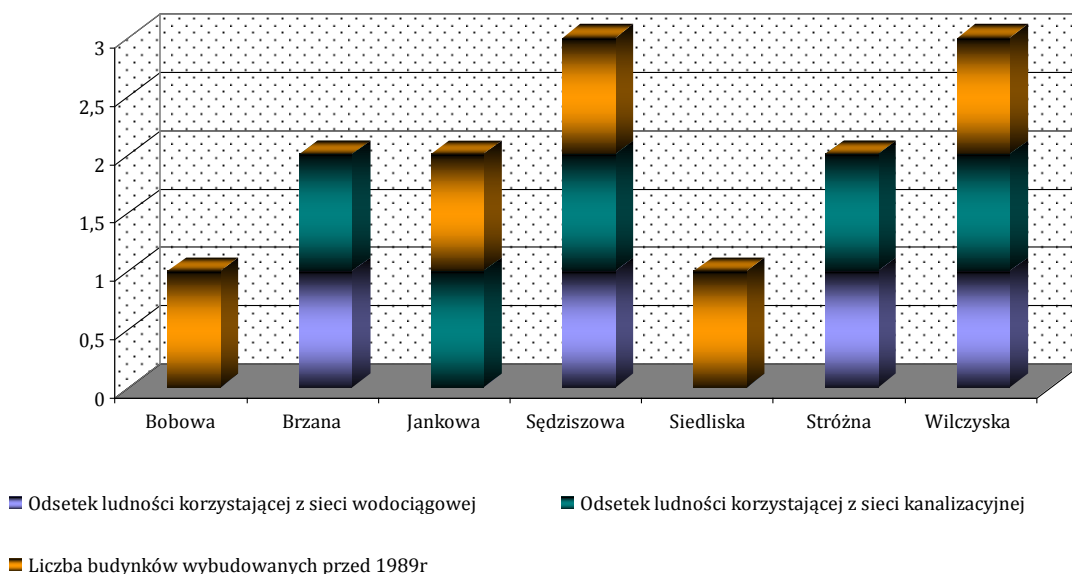
Z kanalizacji korzysta 37,46 % mieszkańców gminy.

Gmina Bobowa nie ma w pełni zorganizowanego systemu odprowadzania ścieków, około 1/3 mieszkańców podłączonych jest do systemu kanalizacyjnego. Pozostała część mieszkańców obsługiwana jest przez tabor asenizacyjny, oraz przez systemy indywidualne – przydomowe oczyszczalnie ścieków, na terenie gminy według stanu na koniec 2015 r. jest 34 takich obiektów.

Z analizy zasobów budynków znajdujących się na terenie Gminy Bobowa wynika, iż

Jednostka urbanistyczna	SFERA TECHNICZNA						
	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej		Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej		Liczba budynków wybudowanych przed 1989r.		
Bobowa	69%	0	80%	0	75,90%	1	1
Brzana	1%	1	21%	1	74,41%	0	2
Jankowa	40%	0	19%	1	77,08%	1	2
Sędziszowa	0%	1	26%	1	80,57%	1	3
Siedliska	41%	0	46%	0	79,92%	1	1
Stróżna	10%	1	0%	1	72,00%	0	2
Wilczyńska	22%	1	28%	1	77,10%	1	3
	25 %	Degradacja wartości wartości poniżej ref	31 %	Degradacja wartości wartości poniżej ref	74,57%	Degradacja wartości wartości powyżej wartości ref.	
	Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA		Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA		Gmina ogółem - WARTOŚĆ REFERENCYJNA		

8 dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Rysunek 10. Zestawienie wskaźników ze sfery technicznej

5.1.5. SFERA ŚRODOWISKOWA

Diagnostując sferę środowiskową analizie poddano liczbę budynków mieszkalnych Gminie Bobowa pokrytych eternitem.

Dla określenia ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Bobowa przeprowadzono szczegółową inwentaryzację zasobów azbestu oraz wyrobów zawierających azbest w terenie. Inwentaryzację w terenie przeprowadzono wg Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71/2004, poz. 649 ze zmianami) – załącznika pn. - INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST oraz wg Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. (Dz. U. z 2010r. Nr 162, poz. 1089) – według nowego wzoru oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

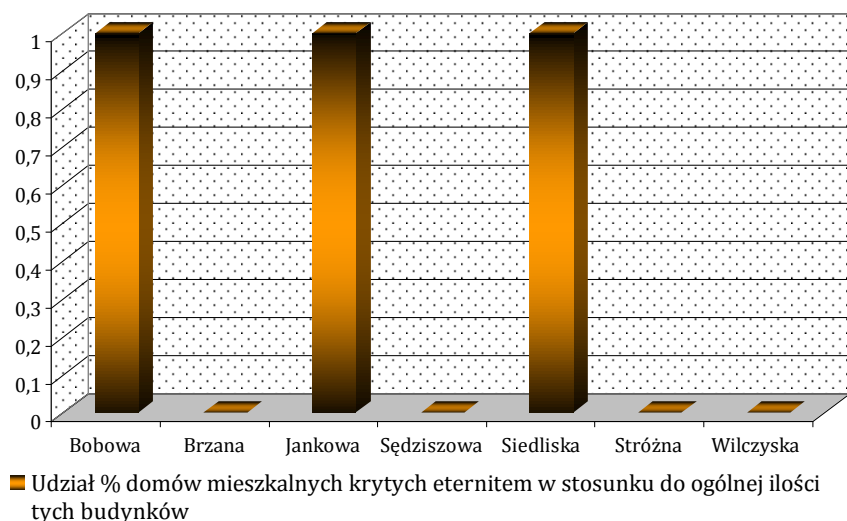
W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji w terenie oraz pozyskanymi informacjami stwierdzono, że głównymi wyrobami azbestowymi użytkowymi na terenie gminy Bobowa są płyty azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie do pokryć dachowych budynków (tzw. eternit).

Inwentaryzacja wyrobów azbestowych pokazała, że 280 budynków mieszkalnych na terenie Gminy Bobowa pokrytych jest eternitem, co stanowi 12,8 % wszystkich budynków gdzie wykorzystywany jest eternit. Najwięcej budynków gdzie wykorzystywany jest eternit występuje na terenie miejscowości Brzana – 195 szt. w tym 130 budynki gospodarcze i gospodarskie i 62 budynki mieszkalne.

Łączna ilość zinwentaryzowanych budynków pokrytych wyrobami azbestowo-cementowymi na terenie Gminy Bobowa wynosi 939 szt. Według tego obliczono całościową ilość wyrobów azbestowo-cementowych (eternitu) na terenie Gminy Bobowa, tj. 167 040 m².

Dodatkowo wykonano porównanie ilości budynków mieszkalnych, gdzie jest wykorzystywany eternit w stosunku do ogólnej ilości domów (wg danych UM). Według tego porównania największy udział tych budynków jest w miejscowości Jankowa i wynosi 22,06 %.

ŚRODOWISKO	
Jednostka urbanistyczna	Udział % domów mieszkalnych krytych eternitem w stosunku do ogólnej ilości tych budynków
Bobowa	17,17
Brzana	9,67
Jankowa	22,06
Sędziszowa	17,32
Siedliska	12,31
Stróżna	10,73
Wilczyska	8,52
	13,97
	Gmina ogółem -WARTOŚĆ REFERENCYJNA
	Degradacja wartości powyżej wartości ref.

Rysunek 111. Zestawienie wskaźników ze sfery środowiskowej

5. TERENY ZDIAGNOZOWANE JAKO OBSZARY KRYZYSOWE

Na podstawie analizy wartości badanych wskaźników dla zdiagnozowanych jednostek urbanistycznych, w 7 miejscowościach Gminy Bobowa występują negatywne zjawiska społeczne, czyli wysoki wskaźnik bezrobocia, ubóstwa, niska aktywność społeczna, przestępczość, ale w różnym natężeniu.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, jako obszar zdegradowany można wyznaczyć tylko ten, na którym występuje, co najmniej jeden z negatywnych wskaźników gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych czy technicznych. Z analizy wynika, iż negatywne wskaźniki w sferze gospodarczej oraz w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występują w każdej miejscowości Gminy Bobowa z różnym nasileniem.

Tabela 31. Wartości wskaźnika degradacji dla zjawisk społecznych

	Razem wskaźnik degradacji : SFERA SPOŁECZNA	DEMOGRAFIA	RYNEK PRACY	POMOC SPOŁECZNA	EDUKACJA	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	INTEGRACJA SPOŁECZNA
Bobowa	9	3	2	1	1	1	1
Brzana	5	1	0	2	1	0	1
Jankowa	3	1	0	1	1	0	0
Sędziszowa	5	3	0	1	0	0	1
Siedliska	7	3	2	1	0	0	1
Stróżna	6	2	1	2	0	1	0
Wilczyska	3	1	0	0	0	1	1

Negatywne zjawiska SFERY SPOŁECZNEJ, które determinują potrzeby interwencji dla poprawy niekorzystnej społecznie sytuacji mieszkańców koncentrują się w dwóch miejscowościach: Bobowej oraz Siedliskach.

W wymienionych miejscowościach na uwagę zasługiwały problemy związane z ogólnym korzystaniem ze środków pomocy społecznej, bezrobociem, ubóstwem. Również bezpieczeństwo w tych miejscowościach, było na niezadowalającym poziomie. Niepokojąca jest kwestia związana z niekorzystnymi zmianami demograficznymi, a w szczególności stałe rosnący udziału osób starszych.

Tabela 32. Wartości wskaźnika degradacji sfera gospodarcza, przestrzenna, techniczna

	Razem wskaźnik degradacji	Gospodarcza	Uwarunkowania przestrzenne	Techniczna	Środowiskowa
Bobowa	5	1	2	1	1
Brzana	5	1	2	2	0
Jankowa	5	1	1	2	1
Sędziszowa	4	0	1	3	0
Siedliska	5	1	2	1	1
Stróżna	3	0	1	2	0
Wilczyska	4	0	1	3	0

Opierając się na tak przeprowadzonym postępowaniu badawczym możliwe było wyznaczenie obszarów zdegradowanych, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk, tj. noszą

znamiona obszaru zdegradowanego w pierwszej kolejności w oparciu o czynniki społeczne, a następnie pozostałe.

Tabela 33. Zbiorczo wskaźniki degradacji

	Razem wskaźnik degradacji	Zdiagnozowane problemy w poszczególnych aspektach rewitalizacji				
		społeczny	gospodarczy	uwarunkowani a przestrzenne	techniczna	środowiskowa
Bobowa	14	x	x	x	x	x
Brzana	10	x	x	x	X	
Jankowa	8	x	x	x	X	x
Sędziszowa	9	x		x	X	
Siedliska	12	x	x	x	X	x
Stróżna	9	x		x	x	
Wilczyńska	7	x		x	x	

Analizując zjawiska kryzysowe w gminie na podstawie wskazanych w ustawie wskaźników (Wskaźniki negatywne zjawiska społeczne, czyli poziom bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) oraz biorąc pod uwagę iż obszar zdegradowany to obszar, w którym występuje ponadto co najmniej jeden z negatywnych wskaźników gospodarczych, przestrzenno-funkcyjnych czy technicznych. Dla Gminy Bobowa **obszary zdegradowane**, wymagające rewitalizacji, znajdują się w miejscowościach:

1. Bobowa
2. Brzana
3. Jankowa
4. Sędziszowa
5. Siedliska
6. Stróżna
7. Wilczyńska

Obszary do rewitalizacji

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, **cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk**, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako **OBSZAR REWITALIZACJI**.

Opierając się na przeprowadzonej diagnozie wskazano miejsca o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk. Znajdują się one na terenie 2 miejscowości : Bobowa i Siedliska.

Zapisy ustawy o rewitalizacji, a także szczególna koncentracja negatywnych zjawisk stały się podstawą do wskazania **części obszaru zdegradowanego** jako **obszaru rewitalizacji**, wybierając tereny, które zgodnie z *art. 10 ust. 1 ustawy* **mają istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, w których Gmina Bobowa zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszarem rewitalizacji objęto 3 podobszary do rewitalizacji :

Podobszar I – ok. 0.8365 ha

Obejmuje budynki mieszkalne wielolokalowe przy ul. Św. Wawrzyńca w Bobowej,

Podobszar II – ok. 1.2650 ha

Obejmuje teren pokolejowy wraz z przyległymi budynkami mieszkalnymi na ul. Grunwaldzkiej w Bobowej

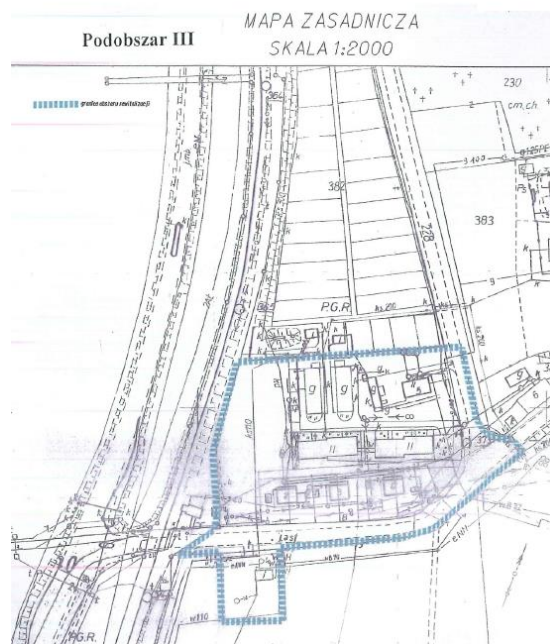
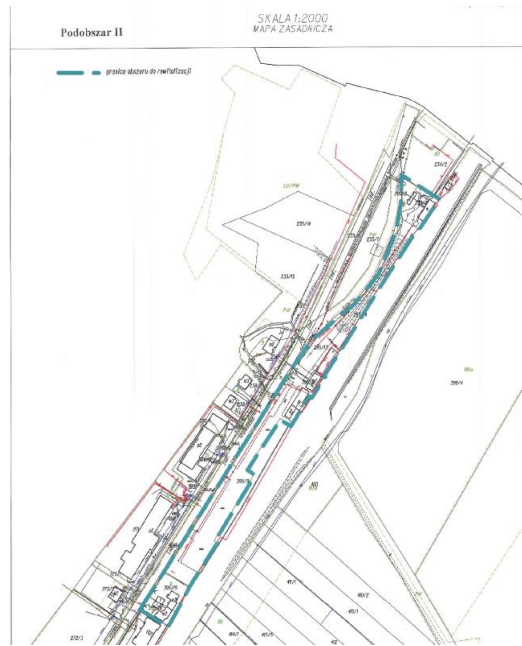
Podobszar III – ok. 1.78 ha

Obejmuje budynki mieszkalne wielolokalowe w m. Siedliskach

Mapa 1: Podobszar I

Mapa 2: Podobszar II: Bobowa

Mapa 3. Podobszar III Siedliska

6.2.Podsumowanie

Głównym wnioskiem płynącym z przeprowadzonej diagnozy gminy jest konieczność podjęcia działań, które powinny koncentrować się przede wszystkim na aktywizacji i poprawie jakości życia lokalnych społeczności, w tym:

- przeciwdziałaniu bezrobociu, szczególnie długotrwałemu (m.in. podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz poziomu przedsiębiorczości, eliminacja biernej postawy społeczeństwa);
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz likwidacji barier przestrzennych;
- wzmacnianiu postaw obywatelskich i patriotyzmu lokalnego;
- zmniejszeniu problemu ubóstwa, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży;
- poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych, szczególnie infrastruktury publicznej;
- poprawa dostępności oraz jakości terenów rekreacyjnych i zielonych, w tym tworzenie nowych, atrakcyjnych przestrzeni oraz kreowanie miejsc spotkań lokalnych społeczności;
- wykorzystanie lokalnego potencjału dla rozwoju turystyki oraz poprawy wizerunku gminy jako całości.